

Загалом для поселень Вижницького району на початок повномасштабного вторгнення РФ фіксуємо III низхідний тип відтворення населення при природному та механічному скороченнях. В розрізі територіальних громад Вижницького району переважає цей же тип при різних варіаціях підтипів (переважання природного приросту, чи міграційного притоку). Найпозитивніші тенденції спостерігаємо у Вижницькій та Берегометській громадах, де на фоні якісних суспільно-географічних зрушень сформувалися сприятливі умови для демографічного розвитку.

ЕЛЕКТОРАЛЬНА ПОВЕДІНКА НАСЕЛЕННЯ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Іван КОСТАЩУК, Назарій ЗМІЙОВСЬКИЙ

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Чернівці, Україна

Abstract. *The spatial features of the formation of electoral opinion have been determined, thanks to a comprehensive study of the structural and spatial organization of the postmodern electorate of Chernivtsi region. In the context of new administrative and territorial units, the patterns of voter behavior and the transformation processes that have occurred with them since the beginning of the 21st century have been considered.*

Key words: *voter, presidential elections, electoral space, electoral behavior, Chernivtsi region.*

Сучасне становлення демократії в суспільстві потребує від кожного громадянина власної відповідальності за життя країни, а також активної позиції в політичних і громадських процесах. На сьогодні, коли наше українське суспільство перебуває в складних умовах існування, досить важливим є дослідження електоральної поведінки населення, яка найістотніше впливає на перспективи формування продуктивного громадянського суспільства у державі.

Вибори – встановлена законодавством державно-правова процедура, під час якої відбувається процес висунення і обрання своїх представників, котрі будуть виконувати визначені громадські функції. Розрізняють вибори президентські, парламентські та муніципальні [1].

У 1991 році в Україні сталася перша політична хвиля, яка була спричинена проголошенням незалежності держави. Тодішні патріотичні настрої в нації допомогли українським політичним силам, на чолі з Леонідом Кравчуком, перемогти в усій державі [3]. Чернівецька область також підтримала його кандидатуру, і його перемогу зафіксували практично в кожному районі області.

Під час виборчих кампаній 1995 та 1999 років, відношення Чернівецької області до політичних кандидатів було неоднорідним, незважаючи на перемогу Леоніда Кучми в обох виборах. Кількість виборців, які брали участь у голосуванні, та відсоток прихильників другого президента держави відрізнялися по регіону в цілому. Саме 1990-х роках більш ліві політичні партії отримали «прозелітів» серед малочисельної але чітко окресленої групи населення області.

Рік 2002 є періодом злиття правих та лівих орієнтацій, а піднесення центристської політики відбулося після з'явлення інноваційних правоцентристських опозиційних партій (блоків) і досягло піку під час виборів президента 2004 року.

Результати виборів в Чернівецькій області відображають окремі тенденції. Зокрема, на більшості виборчих дільниць області відзначається помітна перевага Віктора Ющенка, проте в районах зі значним числом румуномовного населення зафіксовано нижчі показники підтримки. Для прикладу, у громадах Красноільської, Петровецької, Тарашанської,

Тереблеченської та Чудейської домінувала підтримка Віктора Януковича. Вчені вбачають, що це явище може бути пов'язане з впливом духовенства УПЦ, що в єдності з Московською патріархією, оскільки значна кількість румуномовних жителів цього регіону є прихильниками цієї церковної структури.

Результати виборів, що відбулися 31 жовтня 2004 року на Буковині, відповідали передбаченням: Віктор Ющенко отримав 66,63% голосів виборців, тоді як його головний конкурент Віктор Янукович зібрав підтримку лише 17,91% виборців. При проведенні повторного голосування 21 листопада ситуація не змінилася, і виборці продовжили підтримувати тих же кандидатів, незважаючи на інтенсивну роботу передвиборчих штабів. У третьому турі Віктор Ющенко здобув перемогу з результатом 79,25% голосів, тоді як Віктор Янукович отримав 20,25% голосів.

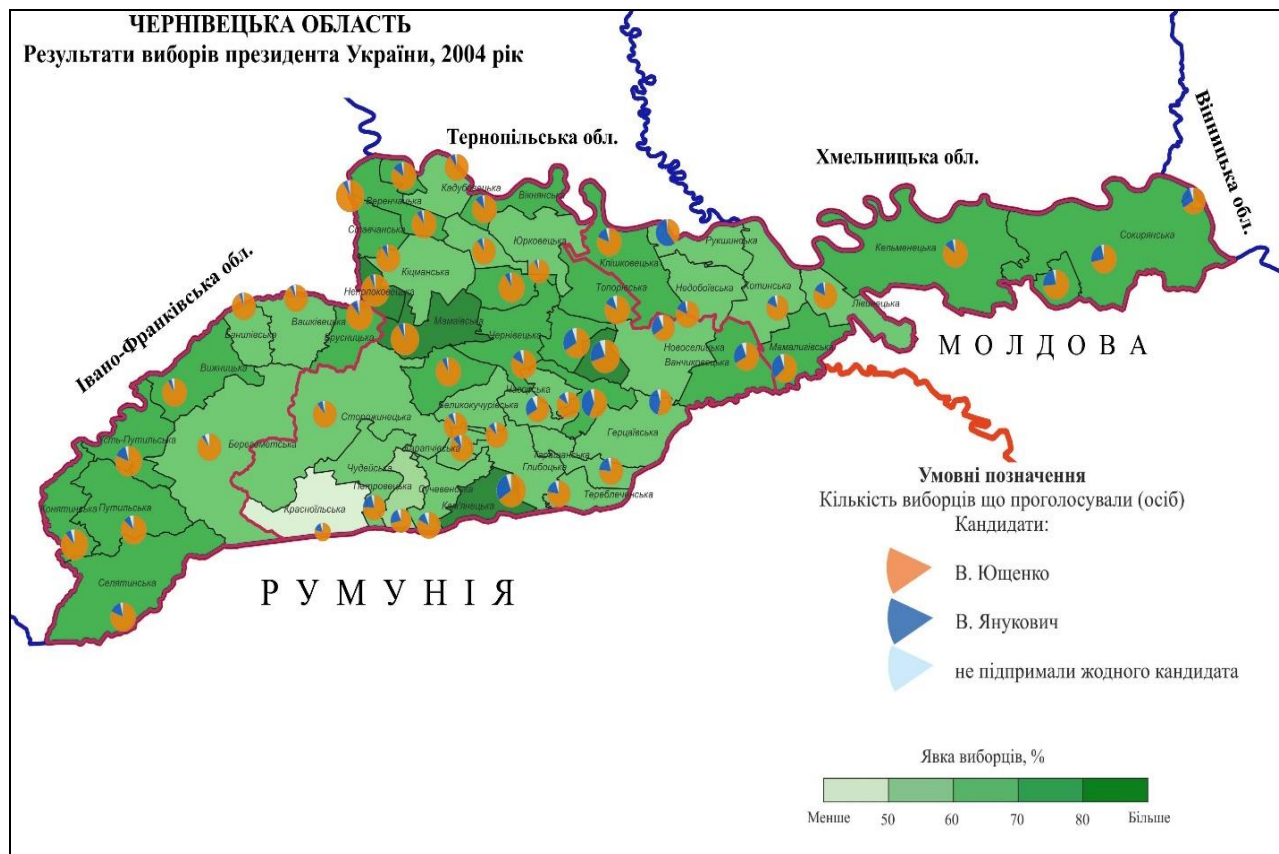

Рис. 1. Результати президентських виборів 2004 р.

У період електорального циклу 2006-2007 рр. відбулися зміни у правлячій еліті та правилах гри. Хоча правила гри стали більш демократичними, склад правлячої еліти залишився майже незмінним. Це призвело до політичних конфронтацій та криз в Україні. У наступному електоральному циклі в 2010 році конфігурація електоральних пріоритетів в нашій області дещо змінилася, і Юлію Тимошенко підтримали 66,47% буковинців. Вона перемогла у всіх чотирьох виборчих округах області, тоді як Віктор Янукович отримав лише 27,64% голосів виборців Буковини. Четверо відсотків виборців області не підтримали жодного з кандидатів. Найактивніше Юлію Тимошенко на Буковині підтримали виборці таких територіальних громад (Сторожинецька, Кіцманська, Берегометська, Усть-Путильська, Мамаївська, Неполоковецька, Вижицька громади та ін.), де вона досягла 76,2% або 93918 голосів виборців. У 207 окрузі (м. Новодністровськ, Кельмінецька, Сокирянська, Лівинецька, Вашковецька, Рукшинська, Хотинська, Недобоївська територіальні громади) її підтримали 69,2% або 78464 виборця. У місті Чернівці (204 округ) за Юлію Тимошенко віддали голоси 73863 або 63,99% виборців. Найменшою підтримку вона заручилася в

206 окрузі (Ванчиковецька, Мамалигівська, Острицька, Петровецька та Герцаївська громади), де її підтримали 52,46% або 45699 виборців. Згідно з фахівцями, цей результат був наслідком конфесійного чинника, оскільки Віктор Янукович визначився як прихильник УПЦ (МП) під час передвиборчих кампаній. Також слід зазначити, що митрополит Лонгін (Жар), очільник Банченського чоловічого монастиря, мав значний авторитет серед румуномовного населення та публічно агітував за Віктора Януковича.

Попередні вибори в Чернівецькій громаді у 2010 році були відзначені високим рівнем явки виборців порівняно з іншими регіонами. На Буковині, Віктор Янукович отримав найменшу підтримку від виборців у 205 окрузі (гірські громади), де його підтримали лише 18,9% виборців. Це можна пояснити тим, що інші кандидати, зокрема Ю. Тимошенко та А. Яценюк, провели більш якіснішу передвиборчу агітацію. Також виявилось, що 6,31% жителів Чернівецької громади – ядра, не підтримали жодного кандидата – це був найвищий показник за той рік.

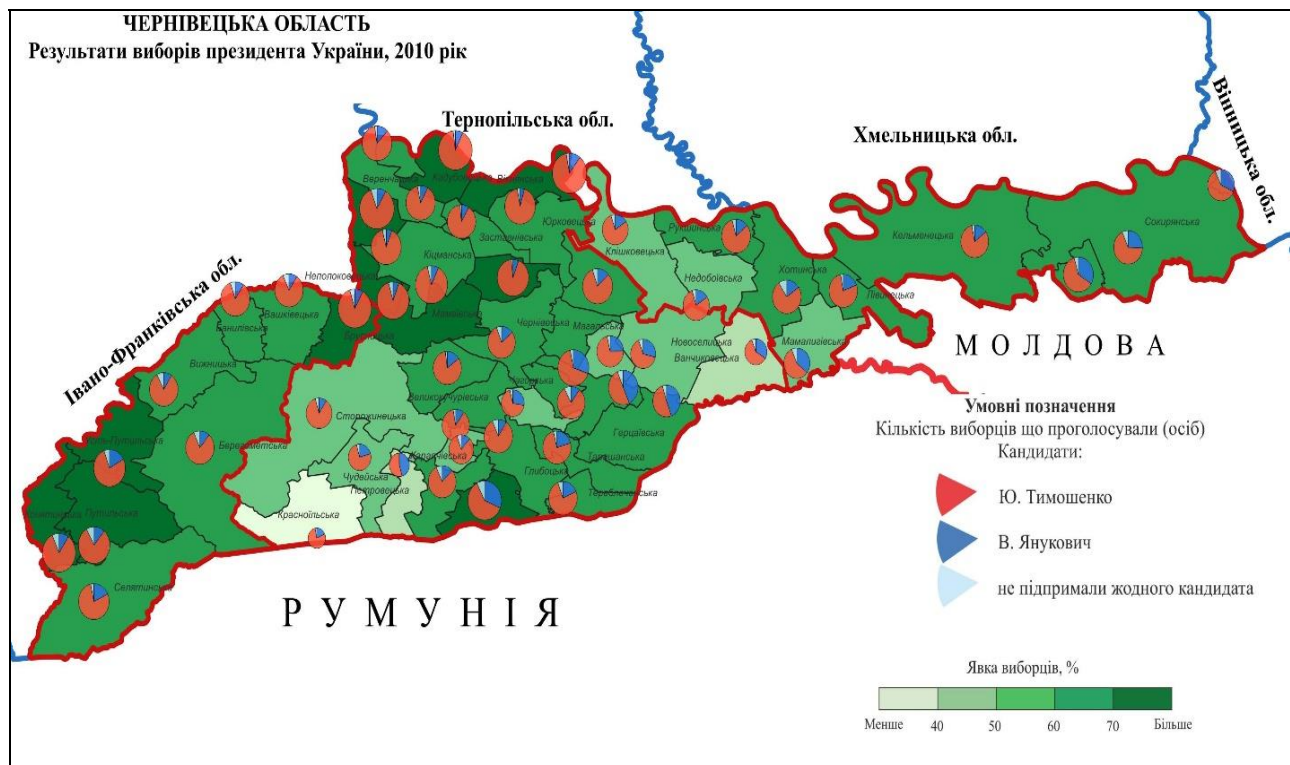

Рис. 2. Результати президентських виборів 2010 р.

Під час виборів президента України в 2014 року держава переживала складний період з революційними подіями та конфліктом на Донбасі. Незважаючи на такі складні часи, тодішні події допомогли зблизити виборців та скласти їхні погляди на вибір кандидата. Ці вибори стали найменш активними в історії України з мінімальною явкою в 59,48%. Хоча деякі райони краю відзначилися більшою активністю виборців на рівні 61,32%. Петро Порошенко здобув перемогу з 54,7% загальнодержавним результатом, в той час як в Чернівецькій області підтримку для нього висловили 56,72% виборців. Це можна пояснити передвиборчими обіцянками, що включали вирішення складних проблем, таких як повернення Україні анексованого Криму, АТО та євроінтеграція. У той же час як Юлія Тимошенко отримала менше підтримки - лише 18,84%, зокрема в окремих громадах, таких як Селятинська, Усть-Путильська, Кельменецька та Герцаївська її підтримала мінімальна кількість виборців.

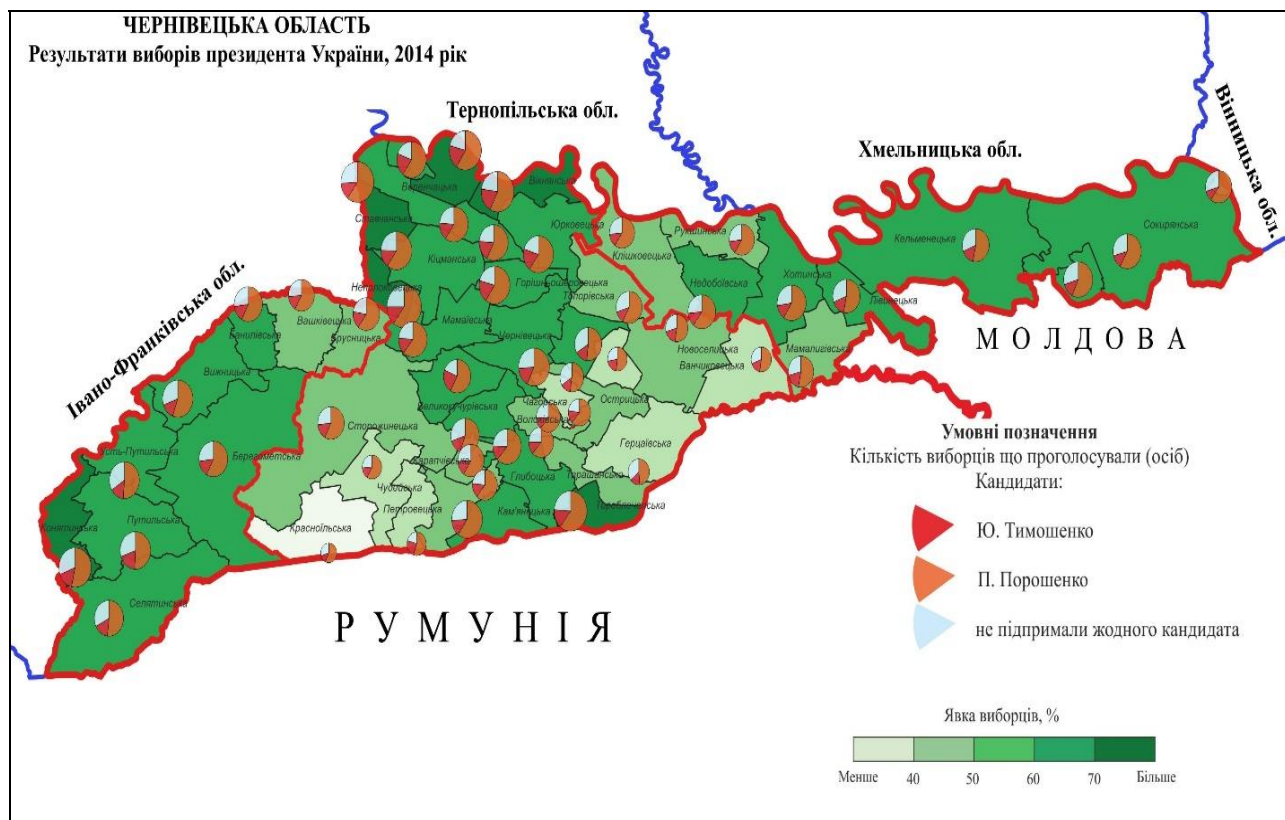

Рис. 3. Результати президентських виборів 2014 р.

Під час виборчої кампанії 2019 року на посаду президента нашої держави, було помічено деякі ознаки розділення електоральних вподобань виборців регіону. Основною подією цих виборів є значний розрив у підсумковому голосуванні між двома першими кандидатами (48,77%). Регіональна ситуація була такою – у різних районах було майже однакове ставлення до вибору кандидата та рівня участі у виборах. Участь виборців склала 56,11% в загальному по буковинському регіону. Це був найменший рівень участі виборців на президентських виборах. Під час президентських перегонів відбулася найнижча активність виборців, яку зафіксували в Боянській, Глибоцькій Сторожинецькій, Конятинській, Кострижівській та Красноільській громадах. Автори зазначають, що причини цього явища досить очевидні. Попередній президент завдав шкоди своїй репутації через ряд корупційних скандалів в той час, коли Росія агресивно діяла проти України. Також, несприятливо вплинула на ситуацію релігійно-політична кампанія, що стосувалася отримання Томосу 2018 року для Православної Церкви України. Ймовірно, політтехнологи сподівалися, що ці обставини змусять українських виборців об'єднатися навколо Петра Порошенка та віддати свої голоси за нього. Проте так не сталося.

Ще одним фактором, що вплинув на виборчий процес і результати голосування є трансляція серіалу «Слуга народу» де головну роль – президента України, якісно зіграв В. Зеленський. Він створив в уяві виборців образ успішного глави держави. У серіалі під керівництвом «Президента Голобородька» держава є верховенство Права, економічне процвітання та демократичні цінності. Володимир Зеленський створив і вдало використав екранного героя «Голобородька». Інакшими словами, виборці одержали уявлення про діяльність В. Зеленського на посту президента, як талановитого державного керівника.

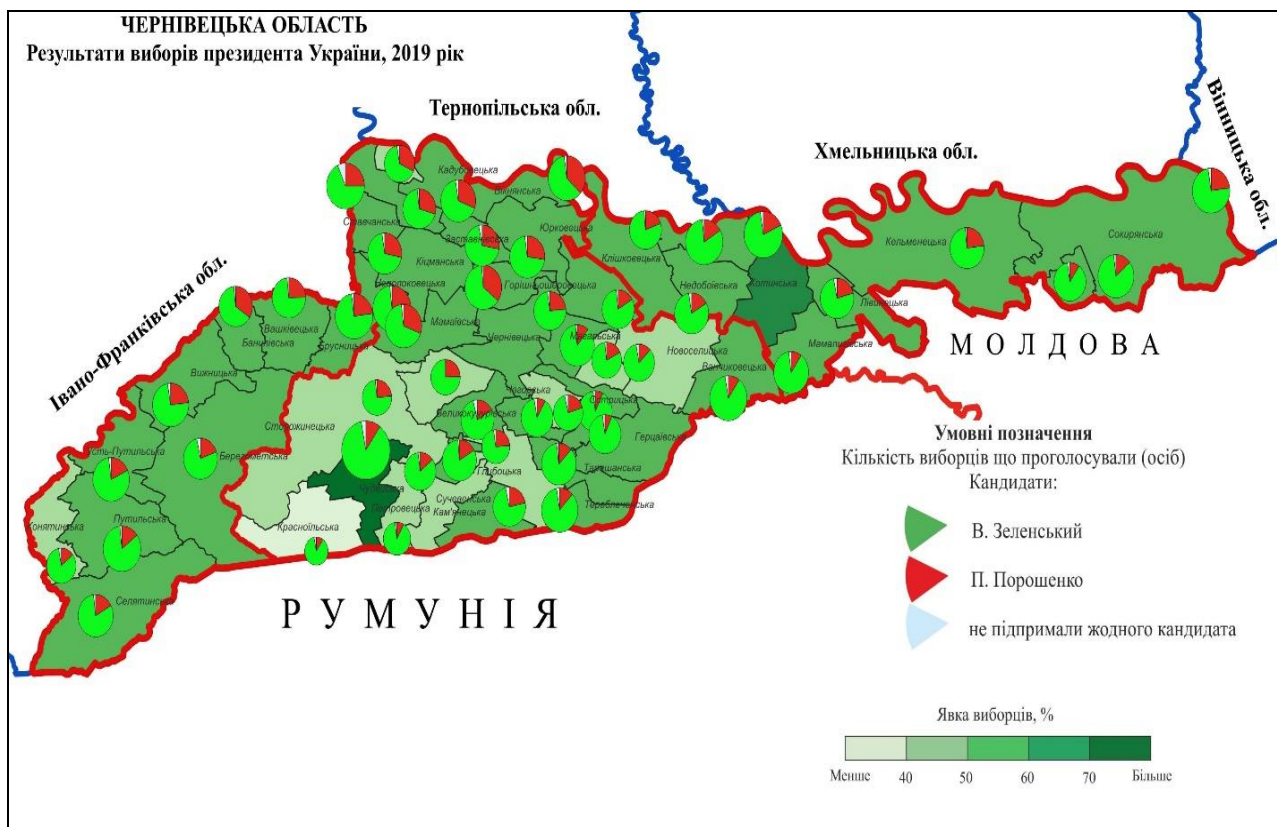

Рис. 4. Результати президентських виборів 2019 р.

Розглядаючи зміну відносин в електоральних процесах Чернівецької області протягом періоду незалежності з урахуванням всіх виборчих кампаній, можна припустити, що розподіл політичних пріоритетів серед місцевого населення не є стійким у часі. Варіативність політичної культури в області залежить від різноманітних факторів, таких як інтереси регіональних еліт, медійна конфігурація та потенціал інформаційних ресурсів, а також актуальні політичні процеси.

Список використаних джерел:

1. Авксентьев А. О. Диспропорційність як основна патологія виборчих систем: український контекст. «Гілея»: науковий вісник, збірник наукових праць. 2016. №1(104). С. 210-215.
2. Дністрянський М.С. Етнополітична географія України: проблеми теорії, методології, практики. Львів: Літопис; ВЦ ЛНУ, 2006. 490 с.

ХАРКІВСЬКА АГЛОМЕРАЦІЯ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Катерина КРАВЧЕНКО

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Харків, Україна

Abstract. The article reveals the issues of modern challenges and post-war restoration of the Kharkiv agglomeration in the conditions of transformation.

Key words: agglomeration, Kharkiv, system, transformation.

Вступ. У умовах сучасних глобальних викликів, повномасштабного вторгнення та бойових дій міста та регіони України тією, чи іншою мірою зазнали деструктивного впливу. Здебільшого, рівень руйнувань корелює з територіальною наближеністю до лінії фронту, або